

Förstudie avseende hanteringen av Corona-pandemin

Emma Ekstén & Cornelia Pethrus
Juni 2020

Syfte, frågor och metod

Syfte

Syftet med förstudien är att ge en bild av i vilken utsträckning som kommunens verksamheter har anpassat sig utifrån gällande rekommendationer avseende Covid-19.

Frågor

1. Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av Covid-19? (bla utifrån Folkhälsomyndighetens och Skolverkets rekommendationer)
2. Vilka åtgärder har vidtagits för att skydda brukare inom vård- och omsorg samt elever i skolan från smittspridning?
3. Hur hanteras anställda (särskilt timavlönad personal) för att undvika att de går till arbetet arbetar trots att de är sjuka?
4. Vilken uppföljning görs gällande efterlevnaden av rekommendationerna?

Metod

Förstudien har genomförts genom intervjuer med:

- Förvaltningschef för omsorgsförvaltningen
- Förvaltningschef för utbildningsförvaltningen
- Rektor på Hagalidskolan
- Rektor på Hjärups skola

Rekommendationer från Folkhälsomyndigheten i korthet

Allmänt

Åtgärder för att förhindra smittspridning kan t.ex. vara att verksamheten

- sätter upp information till medlemmar, personal, kunder och andra besökare,
- markerar avstånd på golvet,
- möblerar om eller på annat sätt skapar utrymme för att undvika trängsel, håller digitala möten,
- erbjuder möjlighet att tvätta händerna med tvål och vatten och erbjuder handsprit, samt
- undviker att flera personer samlas, särskilt i trånga lokaler.
- ser till att personal stannar hemma vid symptom
- ser till att avstånd hålls

För personal inom äldreomsorg

- Organisera berörda verksamheter så att antalet kontakter minskas mellan personal, omsorgstagare och patienter
- Öka personalens kunskap om smittvägar och betydelsen av att följa klädregler och basala hygienrutiner så att skyddskläder och rätt skyddsutrustning används vid rätt arbetsmoment.
- Användning av visir eller munskydd på personalen kan, under förutsättning att verksamhetens kvalitetsarbete betonar att det är de övriga åtgärderna som är de grundläggande och viktigast, övervägas som en extra åtgärd för att försöka minska risken för spridning av covid-19.

ola

Distansundervisning i gymnasiet fram till 15 juni 2020

Öka avståndet mellan sittplatser i klassrum, matsal och andra utrymmen om det är möjligt.

Undvik i möjligaste mån större samlingar av barn och elever.

Minimera aktiviteter som samlar många personer, till exempel öppet hus, föräldramöten och musikföreställningar för elever och föräldrar.

Se över möjligheterna att förlägga verksamhet och raster utomhus. Undvik aktiviteter som inkluderar närkontakt.

Städa skolans lokaler, framför allt toaletter och ytor som bordsytor, dörrhandtag och räcken åtminstone en gång om dagen.

Torka av till exempel leksaker, datorer, surf- och lärplattor och tangentbord varje dag.

Informera eleverna om viruset och om de åtgärder samhället sätter in för att hindra spridningen.

Informera om värdet av att ha en god handhygien och påminn eleverna om att tvätta händerna ofta med tvål och vatten. Vid behov, instruera barn och elever om hur de ska tvätta händerna.

Påminn eleverna dagligen om vikten av att vidta förebyggande åtgärder för att förhindra smittspridning.

Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av Covid-19? (bla utifrån Folkhälsomyndighetens och Skolverkets rekommendationer)

Omsorgsnämnden

- En **särskild ledningsgrupp** för Corona bildades som utöver de vanliga ledningsfunktionerna utökades med stöd från HR och säkerhetsenheten. Denna ledningsgrupp träffas dagligen och har gjorts sedan utbrottet började.
- Privata aktörer tillsammans med verksamhetschefer och regionchefer har haft **digitala regelbundna möten**.
- Det sker regelbundna möten med **länsstyrelsen**.
- Medicinsk ansvarig sjuksköterska i kommunen har möten med motsvarande befattningar på de **privata boendena** har regelbundna möten med **regionen, smittskydd, vårdcentraler och chefer**.
- **Rapporter** lämnas till länsstyrelsen och socialstyrelsen
- All kommunal personal ska genomgå **webbutbildningarna som socialstyrelsen** tagit fram och har även fört en dialog med de privata boendena om att de bör göra detsamma.
- I så stor utsträckning det går ersätts fysiska besök med **digitala eller telefonomöten**, vilket också gäller de privata utförarna.
- Rutinerna har säkerställts för att **äldre ska kunna ha kontakt** med anhöriga genom digitala kanaler.
- **Chefsberedskap** har införts så att det alltid finns en chef som kan fatta beslut om det behövs.

Omsorgsnämnden

- **Rutiner har upprättats** för hur kommunen ska hantera om en privat utförare inte klarar av att utföra sitt uppdrag pga sjukfrånvaro. Motsvarande har gjorts inom kommunen.
- Personalen får ta del av kontinuerlig skriftlig **information**. Personalgrupperna i kommunen dagligen muntlig information. Även de privata utförarna har fått uppmaningar att sprida information muntligen.
- Det har också skett ett arbete med att **säkra personalförsörjningen** om många blir sjuka, vilket också de privata utförarna uppmanas göra. Detta har gjorts genom att anställa fler timanställda så att det finns beredskap om det behövs. Kommunen har stöttat de privata att förmedla kontakter till arbetsförmedlingen samt arbetsmarknadsenheten i kommunen. De privata har också kunnat annonsera efter personal på kommunens hemsida.
- Allt som görs **dokumenteras** .
- Det har upprättats rutiner där privata utförare också ska rapportera in **sjukfrånvaro** så att kommunen har koll på sjuktalen.
- Det finns ett samarbete med regionen där de boende **testas** vid minsta misstanke.

Utbildningsnämnden

Förvaltningsövergripande

- **Muntlig information** med kompletterande skriftlig information till personal har varit centralt från början.
- Från och med 11 mars genomfördes **dagliga digitala möten**, då behovet minskade så minskade antalet möten till varannan dag och hålls nu på tisdagar och torsdagar.
- Det upprättades tidigt **planer för digital undervisning** med manualer och instruktioner till lärare.
- Tjänsteresor, föräldramöten, föräldraråd **ställdes in** initialt.
- **Prao** ställdes in.
- Initialt samkördes utskick till vårdnadshavare och personal så att alla fick **samma information**.
- Förvaltningen gjorde en inventering kopplat till **samhällsbärande yrken** vilket gör att de vet hur många barn som har två föräldrar som har samhällsbärande arbeten och kräver omsorg.
- **Lönesamtalsprocessen** försenades i kommunen – sköts upp för att avlasta.

Utbildningsnämnden

Förvaltningsövergripande

- Dialog har skett med **socialtjänsten** för att fånga upp elever som kanske mår dåligt kopplat till distansundervisning.
- Det har upprättats ett **entreprenadavtal** med alla fristående skolor där hemkommunen ansvarar för omsorgsbehovet. Genom avtalet är kommunen förberedd om det skulle bli en stängning av en friskola.
- Det har genomförts en **inventering av personal** som har erfarenhet av vård och omsorg och om dessa är villiga att hoppa in i omsorgen. De blir kontaktade av HR för bredvidgång. Det har också gjorts en inventering på andra hållet – personer i andra verksamheter som kan friställas och vara i skolverksamheten.
- Det har upprättats en **handlingsplan** med delar som behöver gås igenom innan det blir aktuellt med stängning av verksamhet.
- Det sker en inventering av varje enhets **timanställda** i form av hur många som finns som kan tänka sig att jobba på andra enheter än de brukar.
- **Distansundervisning** introduktionsprogram för gymnasie – personal som har undervisning hemifrån nu.
- **Daglig rapportering** av närvaro för elever och personal.
- En **utmaning** uppges vara föräldrar som inte skickar sina barn till skolan pga oro.

Utbildningsnämnden

Hjärups skola

- Lärarna har förberett för **digital undervisning** vilket ledde till oro och stress. All verksamhet skulle fungera som vanligt samtidigt.
- **Närvaroregistrering** för personal och elever görs dagligen i teamsdokument
- Mycket arbete sker via **telefon och digitala möten** med planeringen inför nästa läsår.
- **Nätverksmöten** på förvaltningen, ex förstelärare, dessa möten har varit digitala.
- **Skolsköterskan** har stöttat skolan med oroliga vårdnadshavare, när det är hög frånvaro eller ingen närvaro alls. Det finns en närvarotrappa som har följts nogsamt.
- **Skolavslutning** sker utan vårdnadshavare. Ska försöka ha skolavslutning så likt som vanligt och det kommer sändas digitalt i klassrummen till alla elever istället för samling i aula..

Utbildningsnämnden

Hagalidskolan

- De första veckorna i mars så märktes en **högre frånvaro** för eleverna. Hade toppar på 120 elever borta mot jämförbart 50. Med tanke på att många elever är borta skapar det en stress hos lärarna. En del elever var hemma ganska länge. Skulle vara hemma 14 dagar efter resa till riskområde – diskuterades då hur de skulle få undervisning. Det ledde till dubbla spår med distansundervisning och vanlig undervisning innebar klart förhöjda stressnivåer för lärarna.
- Försökte hitta en bra nivå med **information** från förvaltningsledning ner till skolledning.
- **Frånvarorapporter** skickas varje dag till skolledningen sedan vecka 13
- **Alla möten är digitala** om det inte är absolut nödvändigt att ha fysiskt.
- Har ställt in en del **personalsammankomster** där alla samlas om det inte är riktigt viktigt.
- Förvaltningsledningen och **informationsflödet** därifrån har fungerat jättebra. Tydlig information hela tiden både om hur förvaltningsledningen och kommunen som helhet resonerade.

Vilka åtgärder har vidtagits för att skydda brukare inom vård- och omsorg samt elever i skolan från smittspridning?

Omsorgsnämnden

- Ett äldreboende har drabbats av **ett fall** av Covid-19.
- Den 12 mars fattades beslut om **besöksförbud på äldreboendena** vilket var tidigare än det nationella förbudet den 30 mars.
- Den 5 maj beslutades det om att personal i kommunal hemsjukvård och i hemtjänst ska använda **visir** vid samtliga besök.
- Om brukare reser med **färdtjänst** ska de resa själva.
- **Verksamheter har stängts** ner såsom daglig verksamheter och Trivselpunkten
- För närvarande får brukare **ej flytta** mellan boenden .
- Personer med omfattande hemtjänst har blivit erbjudna att **flytta till särskilt boende**, dock är det inte så många som antog erbjudandet.
- En **skyddsutrustningsgrupp** har skapats för att säkerställa tillgången på utrustning.
- Inom kommunen tillverkas **visir och plastförkläden**. Visiren tillverkas inom daglig verksamhet och förklädena tillverkas av kommunala medarbetare i verksamheter som är nedstängda tex badet och biblioteket.
- Information som kommer från **Vårdhygien i Region Skåne** sprids, även till de privata.
- Kommunen har leasat en **maskin som tillverkar desinfektionsmedel**. tillsammans med en annan kommun. Handspriten delas också ut till de privata.

Omsorgsnämnden

- Kommunen har stöttat de privata aktörerna med **skyddsutrustning**.
- **Trivselpunkten** arbetar numera med uppsökande verksamhet och ringer runt till de äldre och erbjuder socialt stöd, eller tar matbeställningar. Detta sker i samverkan med civilsamhället som då handlar till dem.
- På boendena har man också **anpassat verksamheterna**, tex inte stora aktiviteter mm.
- Så **lite personal som möjligt** som träffar den eventuella smittade.
- **Specifika sjuksköterskor** kommer ta hand om och arbetar enbart med de smittade.
- Det har skett ett arbete med att förbättra de **basala hygienrutinerna**.
- Medicinskt ansvarig sjuksköterska har gjort **uppföljningar när det gäller samtliga privata utförare** gällande de basala hygienrutinerna. Vid brister har detta återkopplats, åtgärdsplaner har gjorts och det har följts upp på nytt.

Utbildningsnämnden

Förvaltningsövergripande

- Ett **celltänk** genom att isolera grupper i celler.
- Tog tidigt beslut om att ställa in **simundervisningen**.
- **Avstämningar** gjordes med städ om hur hanteringen skulle ske om smitta upptäcktes.
- Barn tränas i att **tvätta händerna** i 30 sek
- **Städning av kontaktytor utökades**. Det fanns problem hos städbolaget till en början genom att informationen inte nådde fram, men det ska fungera som tänkt nu.
- Det har skett flertalet diskussioner kring **centrala resurser** som ex skolsköterskor, psykologer mm. Skolsköterskorna fortsätter vara ute på skolor och träffas inte centralt. Psykologerna håller sig på sin centrala position och är med på teams avseende tex elevhälsomöten mm.
- **Informationsaffischer** har satts upp med råd för att minska smittspridning.

Utbildningsnämnden

Förvaltningsövergripande

- Färre elever får **sommarpraktik** detta året, inom vård och omsorg erbjuds inga platser.
- Det har skett ett arbete för att **undvika köer i matsalarna**. Detta genom att sprida ut klasserna på fler tider samt att klasser äter i klassrummen. Klasserna som äter i matsalen sitter tillsammans så att cellerna behålls.
- I matsalen byts **uppläggningsbestick** efter varje klass för att behålla celltänket.
- **Mellanmål/frukost** – det bröd och smör som ej blir uppätet slängs.
- **Klasser hålls ifrån varandra**, exempelvis gällande språkvalet där fler klasser normalt kommer till en skola – den undervisningen sker på distans.
- **Hemkunskap** är kvar – klasser kommer till annan skola men träffar inte andra elever.

Utbildningsnämnden

Hjärups skola

- Ingen får **arbeta med symptom**. Skolan har lagt ut instruktioner avseende ex karensdag. Upplever att personal är väldigt noga att vara hemma.
- Alla elever äter i **klassrummen**.
- **Extra handtvätt** genomförs och barnen har blivit informerade om detta.
- **Extra handsprit** finns till lärarna men inte till barnen – tvål och vatten som gäller.
- **Gles sittning** vid frukost där maten är utspridd i matsalen att inte trängsel ska uppstå.
- Eleverna har **utvecklingssamtalen** tillsammans med läraren och föräldrarna som sker digitalt.
- Föräldramöte, inskolning nya barn i förskoleklass, besök på ny skola årskurs 7 osv. är **inställt**.
- Fritids bedriver **uteverksamhet** i så stor utsträckning som möjligt.
- **Extra städ** avseende bland annat handtag och kontaktytor är beställt. Det har inte fungerat optimalt.

Utbildningsnämnden

Hagalidskolan

- Påtalat **handhygien** och att **hålla avstånd**. Försöker begränsa att inte ha barnen i för trånga utrymmen.
- **Skolavslutningen** kommer bli annorlunda. Det kommer bli klassrumsavslutningar kanske med livestreamning.
- **Matsalen** är den enskilt största utmaningen de har. Begränsad i utrymmet och hur många elever de har att fördela. Matsalen är en trång sektor och det har gjorts korrigeringar i matschemat. Det går inte att gallra ut hälften av platserna – då hade de behövt ha lunch under fyra timmar. Eleverna äter klassvis så de sitter med de som de umgås med under dagarna. De har inte sett det som möjligt att äta i klassrummen som i lägre åldrarna då de inte har hemklassrum.
- Haft dialog med **kostenheten**. De har ändrat rutiner för att byta verktyg osv.lite annan hantering för bestick och tallrikar.
- **Idrottslektionerna** är utomhus och klassvis. Omklädningsrummen är igång som vanligt. Skolan har haft en dialog där med andra högstadieskolor i kommunen som gör likadant.
- **Städningen** har fungerat sådär. I början torkades handtag och kontaktytor men detta har blivit mindre frekvent. Städet fungerar överlag inte så bra. .

Hur hanteras anställda (särskilt timavlönad personal) för att undvika att de går till arbetet arbetar trots att de är sjuka?

Omsorgsnämnden

- Det har skett **kontinuerliga dialoger**, både internt och med de privata utförarna om vikten av att alla medarbetare ska stanna hemma vid allra minsta tecken på förkylning eller annat.
- Den **nära kontakten** med cheferna är viktig så att alla anställda får information om vikten av detta både skriftligt och muntligt.
- I introduktionsutbildningar och bredvidgång som de timanställda får är detta en viktig punkt.
- Det har förekommit att **personal skickats hem** som inte var helt friska.

Utbildningsnämnden

Förvaltningsövergripande

- Administratörer på varje skola har en grupp av timanställda som de mejlar ut när det är **nya direktiv** eller som gäller. I informationen har det också poängterats att det är viktigt att stanna hemma vid symptom.
- Enligt förvaltningschefens bedömning är det inte så många av de timanställda som är beroende av inkomsten från anställningen då de antingen är pensionärer eller studenter som **arbetar extra**.
- En **riskbedömning** uppdateras en gång i månaden tillsammans med skyddsombuden om vart skolorna befinner vi sig och vad de behöver göra ytterligare. Dessa skickas in och det finns datum när de ska följas upp och vara åtgärdade. Nämnden får ta del av dessa.

Vilken uppföljning görs gällande
efterlevnaden av
rekommendationerna?

Omsorgsnämnden

- **Ordförande** i nämnden får daglig rapportering
- **Kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör** får daglig rapportering
- **Rapporteringarna** bygger på en sammanfattning över de punkterna som dagligen tas upp på ledningsgruppen

Utbildningsnämnden

- **Daglig rapportering av närvaro** gällande elever och personal presenteras för politiken och på nämndsmöten.
- **“Utbildningschefen informerar”** är ett mail med coronainfo där förvaltningschefen går igenom den senaste informationen och detta når nämnden
- **Kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör** får daglig rapportering

Sammanfattning

Omsorgsnämnden

Sammanfattningsvis är vår bild att omsorgsnämnden **i stor utsträckning** som har anpassat sig utifrån gällande rekommendationer avseende Covid-19. Nämnden har vidtagit flera åtgärder i det operativa arbete med Covid-19 samt genomfört flera insatser för att minska smittspridningen i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Likaså upplevs kommunikationsflödet inom kommunen såväl som mellan andra aktörer som välfungerande. Det genomförs informationsinsatser för att få personal att stanna hemma om de känner sig sjuka och personal skickas även hem om det skulle upptäckas. Rapportering sker såväl till förvaltningsledning, nämnd och kommunledning.

Utbildningsnämnden

Sammanfattningsvis är vår bild att utbildningsnämnden **i tillräcklig utsträckning** som har anpassat sig utifrån gällande rekommendationer avseende Covid-19. Nämnden har vidtagit flera åtgärder i det operativa arbete med Covid-19 samt genomfört flera insatser för att minska smittspridningen i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Likaså upplevs kommunikationsflödet inom kommunen såväl som mellan andra aktörer som välfungerande. Det genomförs informationsinsatser för att få personal att stanna hemma om de känner sig sjuka och personal skickas även hem om det skulle upptäckas. Rapportering sker såväl till förvaltningsledning, nämnd och kommunledning.

En brist som uppmärksammas är att städningen inte fungerar optimalt, vilket är en viktig del i att minska smittspridningen. Dessutom upplevs matsalssituationen svår att lösa.